

Huys van Boxtel

Liefde op het eerste gezicht

Jac. J. Luyckx

Jarenlang, vanaf 1430, woonden de Heren van Boxteler. Het verklaart de naam van Postelstraat 46: 'Huys van Boxtel'. Begin van dit jaar kreeg het nieuwe bewoners: Ton en Ineke Meulman, onlangs gestopt met boekhandel en uitgeverij Adr. Heinen.

Een van de mooiste aandenkens, die Ton en Ineke in hun 'nieuwe' *Huys van Boxtel* bewaren is een orgelpijp die ooit stond voor de toon A. 'A is een grondtoon in de muziek', verklaart Ineke Meulman. 'We hebben 'm bij ons afscheid gekregen van de familie Ad. Heinen. Omdat we zo goed op de winkel hadden gepast. Dat we de toon, die de Heinens hadden gezet, zo goed vast hebben weten te houden.'

Ton Meulman herinnert zich nog al te goed dat Ad Heinen in 1994, toen hij de befaamde Bossche boekhandel overdeed aan de Meulmans, wat huiverig was geweest voor het marketing-verleden van de nieuwe eigenaar. Het kon natuurlijk niet uitblijven, dat Meulman hier en daar wel wat zou veranderen, maar ondanks die veranderingen is boekhandel Heinen boekhandel Heinen gebleven. Want, verklaart Ton Meulman, 'we hebben vernieuwd met behoud van het karakter van de zaak'. Dat hij daarbij met argusogen werd bekeken is Ton Meulman meermalen gebleken. Toen hij voor het installeren van een (hoogstnoodzakelijke) tweede kassa een keurige opening had gemaakt in de wand naar een halfhoge tussenverdieping beschouwde de architect van boekhandel Heinen dat zo ongeveer als heilig-schennis. 'Ondanks het feit dat ik het mooiste en oudste eikenhout van een eeuwenoude boom uit Lage Vuursche op de kop had weten te tikken voor het maken van een trapje.'

*Ton en Ineke Meulman, blij eigenaars. In het achterhuis, met zicht op de trapgevel van het hoofdgebouw.
(Foto: Olaf Smit)*

Ziel behouden

Ook herinnert Ton Meulman zich nog al te goed de reactie van een trouwe klant toen de eerste (voorloper van) CD-ROMs hun intrede hadden gedaan. 'Het lijkt hier wel een ballentent'. Maar de argwaan duurde niet langer dan een half tot driekwart jaar. 'Onze klanten hadden al gauw door dat de essentie behouden bleef. Toen men eenmaal beseftte dat wij de ziel van de winkel erin wilden houden, konden wij bij niemand nog kwaad doen.'

Ton en Ineke Meulman weten zich geslaagd waar Ad en Joop Heinen met waardering mee terug-

kijken naar de afgelopen periode, tijdens welke de zaak tweemaal in stijl werd uitgebreid met naastgelegen panden, een doorkijk van boven naar beneden werd gecreëerd, een droom van poëzieserre tot stand kwam en een expositiekelder de nieuwe kinderafdeling verrijkte.

Ook met het uitgeven van Bossche drukken trad Ton Meulman in de voetsporen van Ad Heinen. Het aantal Bossche uitgaven groeide met zo'n 90 tot inmiddels 150.

'Een prachtig vak', besluit Ton Meulman en je hoeft maar naar het gezicht van zijn vrouw Ineke te kijken om te zien hoezeer ze dat beaamt. Hun liefde voor het boek is ook thuis overtuigend aanwezig. Vier dagen heeft Ton Meulman nodig gehad om z'n boeken, zo'n 2500 in getal, in te pakken. Hij schat minstens vier maanden nodig te hebben om de bibliotheek in te richten, die hem in het *Huys van Boxtel* voor ogen staat.

Al vanaf hun vestiging op Postelstraat 54 was Ineke Meulman verliefd op het *Huys van Boxtel*, waar toen nog de bloemenzaak van Henderson was gevestigd. Van buiten niet eens zo imposant in vergelijking met de rijkdom van weleer, die de Postelstraat nog altijd overvloedig tentoonspreidt. Eenmaal binnen overweldigen de royaal bemeten ruimten van voor naar achter en van boven naar beneden. Dat begint al bij de hal waar, alle ruimte ten spijt, een spotje de aandacht fixeert op een betrekkelijk klein oud wagenwiel, waarop Ton en Ineke Meulman hun verzameling van oude Griekse ex-voto's etaleren. De woonkamer rechts van de hal zou het woord zaal niet misstaan, voorzien van oude plavuizen die nog van het voormalige Refugiehuis van de abdij van Postel zijn. Ze voeren ons terug naar het begin van de veertiende eeuw. Niet alleen hier, maar ook elders in huis onderstrepen balkenplafonds, rustend op de oorspronkelijke moerbalken, het voornaam karakter van de ruimten. Plavuizen ook – zoals eigenlijk overal – in de achtergelegen eetkamer, waar een prachtig oud beeld van Maria Magdalena in een nis opvallend mooi staat te zijn. Vanuit de eetkamer voeren drie treden naar de keuken, waar modern comfort zich moeiteloos in zijn historische context voegt. Een klein tegeltje herinnert er nog altijd aan hoe hoog het water in 's-Hertogenbosch heeft gestaan tijdens de overstroming van 1757.

Schuilkerk

Een prachtige oude stenen trap leidt vanuit de eetkamer naar de kelder, waar een wand van oude kloostermoppen, te voorschijn getoverd in hun oorspronkelijke staat, geschiedenis schrijft. De naastgelegen toegang naar de voormalige schuilkerk uit

De eetkamer. (Foto: Olaf Smit)

1681 in de vroegere tuin van het *Huys van Boxtel*, die vroeger doorliep tot de Binnendieze in de Uilenburg, is noodgedwongen dichtgemetseld. In de overige wanden van de kelder scheppen kleine nisjes leuke gebruiksmogelijkheden.

De zelfdragende wenteltrap vanuit de eetkamer naar de eerste verdieping opent perspectieven, die

Ton Meulman en Jac. Luyckx (links) in de 'bibliotheek'. (Foto: Olaf Smit)

Op de achtergrond links, het Huys van Buxtehude. Schuin achter de Dieze-overkluizing met hoog dak: de voormalige schuilkerk, die nu niet meer bij het Huys hoort. (Foto: Stadsarchief, Jac. Biemans)

Ton Meulman voor ogen staan. Met om te beginnen een 'kaartenkamer' waar Meulmans verzameling oude kaarten en atlanten van West-Friesland (waar hij 22 jaar heeft gewoond) en 's-Hertogenbosch zichtbaar aanwezig mag zijn. Drie treden hoger, richting voorkant, heet een grootse ruimte, de enige met houten vloer, in afwachting van de inrichting 'bibliotheek'. Boven de schouw, eerder een frivool open haardje, is in de negentiende eeuw een kopie geschilderd van een 17e-eeuws Italiaans schilderij van de gekruisigde Christus. Merkwaardig detail: de voeten van Christus zijn niet gekruist, maar afzonderlijk, naast elkaar, aan het kruis genageld. Andere bijzonderheid: temidden van een Italiaans decor met o.a. de Dom van Florence, een klein Bosch huisje...

Naast de bibliotheek heeft Ton Meulman de mineralenkamer gepland. Want ook zijn verzameling van mineralen en fossielen, o.a. uit Mexico en Arizona, mag gezien worden.

In het later aangebouwde poorthuis bevindt zich de badkamer, die een voorbeeld van eenvoud mag heten. 'Rust voor een uitgever in ruste' is al wat Ton Meulman hier voor ogen staat.

Gevonden ruimten

De zolder boven de eerste verdieping beschouwt Ton Meulman als een toegift of, zoals hij dat zelf noemt, 'gevonden ruimten'. Waaronder de zogeheten torenkamer die het zestiende-eeuwse achterhuis bekroont. Nog altijd voorzien van een oud secreet met een loden pot. En thans, als logeerkamer, uitgerust met een douche waarin het tegelwerk bewust is onderbroken om een oud muuranker in het zicht te houden.

Verder blijkt in het achterhuis voldoende ruimte gevonden voor een royale slaapkamer, waarin drie twintigste-eeuwse eiken deuren, douche, toilet en boiler aan het oog onttrekken.

Aan een tweede logeerkamer die Postelstraat 46 ook nog in huis heeft, gaan we gemakshalve voorbij, maar een prachtig dakterras verdient een blik op grote binnentuinen en, natuurlijk, de Binnen-dieze. Met zicht ook op de middeleeuwse kozijnen van het middenhuis.

In de tuinkamer beneden vraagt een oud fonteintje nog even de aandacht, om terug in de hal op de trapgang zoveel te langer met eerbiedige aandacht een ingemetselde gedenksteen te bekijken, die kennelijk herinnert aan de dood van priester 'Jan Doemmequaet ... de Oerschof' in (15)19. Volgens een aantekening van J. Roelands uit 1974 bevond deze zeer oude grafzerk zich toen bij bloemisterij Henderson aan Walpoort 3. De herkomst is verder onbekend, maar Henderson had meer bouwfragmenten en dergelijke in huis. Als eigenaar van het *Huys van Buxtehude* zal hij de zerk daar in hebben laten metselen. In zijn lange bestaan stond het *Huys van Buxtehude* ook enige tijd bekend als *Huys van Oirschot*, naar een heer van Oirschot die het in 1555 in bezit kreeg. De overeenkomst in naam met die van de priester moet op toeval berusten.

Literatuur

- A.F.O. van Sasse van Ysselt, *De voornamen huizen en gebouwen van 's-Hertogenbosch*, dl. 1 ('s-Hertogenbosch 1911) p. 234-237
- Ad van Drunen, *Het huis van Buxtehude in de Postelstraat te 's-Hertogenbosch*, Rapport bouwkundig onderzoek juli 1975
- Wim Hagemans, 'Het Huis van Buxtehude', in: *Bosche Pracht* 8 (Zwolle 2003) p. 186-189.